

Výsledky výzkumu I 2019/2020

Cityvizor

Obsah dokumentu

O projektu a výzkumu	3
Cityvizor	3
O výzkumu	3
Témata výzkumu	4
Oslovené subjekty	4
Souhrn zjištění	5
Co je třeba zlepšit či opravit	6
Otázky a podrobné výsledky výzkumu	7
Cílové skupiny a jejich potřeby	10
Cíl projektu	12
Řešení	13
Poděkování	15
Výzkumný tým Česko.Digital	16

O projektu a výzkumu

Cityvizor

Aplikace Cityvizor je nástrojem pro transparentní hospodaření postaveným na otevřených datech. Cílem aplikace je nabídnout městům a obcím jednoduchou možnost vizualizovat data o hospodaření a dát je do kontextu takovým způsobem, aby byla srozumitelná pro širší veřejnost. Občan tak vidí, kolik a do čeho konkrétně obec investuje, a to do detailu jednotlivých faktur. Aplikace je uživatelsky přívětivá a intuitivní.

Cityvizor je postaven na principu sdílené služby. Původně byl vyvinut [pracovníky Ministerstva financí](#) a jeho provoz zajišťuje spolek [Otevřená města, z. s.](#)

Cityvizor je open-source projekt, což znamená, že zdrojové kódy aplikace jsou volně dostupné ke stažení. S dostatečným IT zázemím je tak obcím umožněno, aby se samy staraly o provoz Cityvizoru. V případě, že provoz aplikace zajišťují Otevřená města, z. s. je aplikace zpoplatněna. Každá obec má zároveň možnost stát se členem Otevřených měst. Aplikaci Cityvizor získá jako bonus ke svému členství.

O výzkumu

Hlavním cílem první části výzkumu, která probíhala od listopadu 2019 do ledna 2020, bylo na základě jeho výsledků definovat nové požadavky pro rozvoj aplikace, k formulaci konkurenčních výhod produktu a k formulaci stávajících produktových funkcí do produktových materiálů.

Respondenty byly zástupci obcí: starostové a místostarostové, vedoucí ekonomických a IT oddělení, radní a zastupitelé.

Výzkum byl moderován zástupci Otevřených měst, z. s. a komunity Česko.Digital.

Témata výzkumu

- jaké nástroje používají obce pro hlídání rozpočtu a na základě čeho se pro ně rozhodli
- proč obec produkt nyní používá a jaké vnímá hlavní konkurenční výhody
- jaké funkce by výrazně pomohly v používání
- proč obce zatím Cityvizor nepoužívají
- informace k ceně aplikace

Oslovené subjekty

- Černošice
- Magistrát hl. m. Prahy
- Praha 1
- Praha 3
- Praha 12
- Úvaly

"Díky zpřístupnění všech finančních toků do poslední koruny už nemusí nikdo Prahu složitě žádat o informace k hospodaření. Jsou volně na webu a v podobě srozumitelné široké veřejnosti. Velikost rozpočtu Prahy, který se pohybuje v desítkách miliard, jde o přelomový okamžik v životě aplikace Cityvizor i v přístupnosti údajů o pražských financích. Žádné jiné krajské město dosud na této platformě své finance lidem nezpřístupnilo, my ale doufáme, že se staneme příkladem, který spustí lavinu. Slíbili jsme lidem, že pod naším vedením bude Praha hospodařit poctivě. Tento krok je důkazem, že to myslíme vážně."

Pavel Vyhnánek, náměstek primátora hlavního města Prahy pro oblast financí a rozpočtu

Souhrn zjištění

- pro zavedení Cityvizoru bylo podmínkou, aby se obec stala členem spolku Otevřená města, z. s., případně vůle (např. na základě koaliční smlouvy) mít rozpočtový nástroj s náhledem až na fakturu
- při výběru mezi Cityvizorem a jinými aplikacemi rozklikávacích rozpočtů hrál roli fakt, že je Cityvizor otevřený software, důležitý byl také způsob instalace a import dat ze stávajícího systému (Ginis) a uživatelská přívětivost (snadné ovládání)
- rozhodování o zavedení Cityvizoru bylo zpravidla v režii starosty, místostarostů nebo zastupitelů a radních, roli hrála i historie aplikace (vznik na Ministerstvu financí)
- hlavními benefity proti jiným aplikacím je otevřenost softwaru, možnost nahlížet na smlouvy a faktury (i historické)
- mezi hlavní alternativy proti Cityvizoru patří Internet Stream a Gordic, systémy, které se neřadí mezi otevřený software, nemají možnost nahlížet na rozpočet až po faktury a které nejsou vzhledově ani uživatelsky atraktivní, oproti Cityvizoru však nabízely zobrazení největších dodavatelů a logických celků nebo třeba srovnání mezi obcemi
- obce chtějí Cityvizor dál využívat, pokud bude dál vyvíjen a bude zajištěna jeho podpora, záleží také na politické vůli a na zájmu veřejnosti (občanů) o používání aplikace, naopak vystoupení ze spolku Otevřených měst by mohlo být důvodem pro využívání jiného nástroje
- optimální měsíční poplatek za používání aplikace se pohybuje mezi 8 000 a 80 000 Kč, pokud by cena klesla pod 500 Kč za měsíc, působil by Cityvizor příliš levně na to, aby mohl být kvalitní

“Rozpočet obce je jeden z nejdůležitějších dokumentů, v praxi se ale ve zveřejňovaných tabulkách vyznačí jen někteří. V rozklikávacím rozpočtu Cityvizoru se vyzná každý, oceňují ho i sami úředníci.”

Mgr. Petr Kučera, člen zastupitelstva městské části Prahy 1

Co je třeba zlepšit či opravit

- uživatelské rozhraní, aby to bylo jednoduše pochopitelné pro veřejnost, např. popis dat (pojmů a paragrafů)
- informovat úředníky, jak pracovat s daty (např. anonymizace faktur)
- přepínání mezi finančními kapitolami
- rozlišení běžných a kapitálových výdajů
- zlepšit online informace o použitelnosti
- udělat z CV integrální aplikaci (ušetření za další aplikace)
- pomáhat při tvorbě rozpočtu (momentálně jen expost kontrola)
- rezervování plánovaných výdajů v momentu schválení
- časové řady (například útrata za IT za 5 let)
- benchmarking, aby bylo vidět, co se platí v jiných obcích, např. podle počtu obyvatel a jejich výdajů + trend v čase
- upozornění na anomálie
- export do xls s filtry
- zabezpečení zdrojových dat (být transparentní)
- prolink na registr smluv
- nesrozumitelný koláčový graf
- zjednodušit filtraci

Otázky a podrobné výsledky výzkumu

1. **Jak to probíhalo, když jste vybírali nový nástroj na hlídání rozpočtu?**
  - vstup do Otevřených měst
  - výběr mezi Cityvizorem a jinou aplikací (Internet Stream)
  - požadavek na otevřený software
  - špatné zkušenosti s předchozím systémem
2. **Kdo o tom rozhodoval?**
  - starosta
  - místostarosta
  - zastupitelé radní
3. **A kdo ho používá?**
  - občané
  - starosta
  - zastupitelé radní
  - finanční oddělení
4. **Co na tom výběru bylo nejtěžší?**
  - instalace (import dat)
  - požadavky na uživatelskou přívětivost
5. **Proč myslíte, že bylo nejtěžší zrovna toto?**
  - nepochopení na straně úředníků
  - neznalost aplikace a nechuť se učit něco nového
6. **A co šlo snadno?**
  - vyvolat debatu o používání nového rozpočtového nástroje
  - vůle (např. na základě koaliční smlouvy) mít rozpočtový nástroj s náhledem až na fakturu
  - instalovat a naučit se se systémem pracovat
7. **Co vás vedlo k tomu, vybrat si Cityvizor?**
  - historie aplikace (Ministerstvo financí)
  - otevřený software
  - rozhodnutí vedení obce
  - přívětivost aplikace, moderní grafika
8. **V čem konkrétně vám usnadnil práci?**
  - zdroj informací o smlouvách a fakturách dohodnutých s předchozím vedením
9. **Jaké jiné řešení jste zvažovali?**
  - Internet Stream
  - Gordic
10. **V čem bylo horší?**

- nejednalo se o otevřený software
  - nebyly k náhledu faktury
  - nebylo tak uživatelsky přívětivé
11. **A co vás na tom jiném řešení zaujalo?**
- zobrazení největších dodavatelů
  - zobrazení logických celků
  - provázanosti s fakturami
  - srovnání mezi obcemi
  - historie
12. **Co by vám dnes usnadnilo práci s rozpočtem?**
- větší provázanost mezi ekonomickou činností a rozpočtem
  - možnost zveřejnění výdajů v rámci hospodaření s majetkem
  - zobrazení logických celků
  - srovnání mezi obcemi
13. **A jak by vám s tím mohl pomoci právě Cityvizor?**
- srovnání mezi obcemi (dle velikosti obce podle obyvatel)
  - trend v čase (meziroční růst či pokles konkrétních výdajů)
14. **Jaké funkce dnes vlastně CV má?**
- znázornění rozpočtu a jeho čerpání
  - informace a srovnání pro občany
15. **Které z nich používáte?**
- přehled faktur
  - náhled na jiné městské části
16. **A které by z té aplikace mohly zmizet?**
- nesrozumitelný graf
17. **Máte možnost nějak kontaktovat programátory CV?**
- ano (přes zástupce Otevřených měst, z. s.)
18. **Jakým způsobem by to pro vás bylo nejpříjemnější?**
- mít přímo kontaktní osobu z IT oddělení dané obce
19. **Jaké ohlasy máte na CV od svých občanů?**
- hlavně pozitivní hodnocení některých funkcí (náhled na smlouvy a faktury)
20. **Kvůli čemu se na vás ve spojitosti s rozpočtem vlastně obrací?**
- čerpání na konkrétních položkách (např. předražená káva)
  - nefunkčnost aplikace
21. **Proč myslíte, že se zajímají právě o tohle?**
- snadno uchopitelné téma
  - mají zájem najít nějakého kostlivce ve skříni (na něčem obec nachytat)
22. **Jak hodnotíte na stupnici 1 až 5 (známkování jako ve škole) užitečnost CV?**
- průměrné hodnocení = 2 - 3

23. **Jak hodnotíte na stupnici 1 až 5 (známkování jako ve škole) užitečnost Rozklikávacího rozpočtu (nebo jiné konkurence CV, kterou znají)?**
- průměrné hodnocení = 3 - 4
24. **Jak hodnotíte na stupnici 1 až 5 (známkování jako ve škole) srozumitelnost dat, která CV zobrazuje?**
- průměrné hodnocení = 2
25. **Co se má ve zobrazování dat změnit, aby to bylo na 1?**
- budí dojem, že není hotová aplikace
  - chybí logické celky (náklady konkrétní instituce nebo náklady na akci)
  - dělení na ORG a ORJ
26. **Jak to vidíte s CV do budoucna v horizontu cca 2 - 3 let?**
- budeme ho dále používat
  - pokud bude aplikace dále vyvíjena a rozšiřována, chci ji používat pravidelně
  - záleží na politické vůli
  - větší zájem veřejnosti (občanů) o používání aplikace
27. **Co se musí stát, aby jste CV přestali používat?**
- přestane se vyvíjet, nebude fungovat podpora
  - zrušení členství v Otevřených městech
  - rozhodnutí vedení obce
28. **A co se má stát, aby vám pomáhal s rozpočtem další 3 roky?**
- pomáhat dál při kontrole rozpočtu
  - export v XLS včetně filtrů
29. **Při jaké ceně by podle vás byl CV tak drahý, že byste už nezvažovali jeho koupi?**
- nad 80 000 Kč/měsíčně
  - nad 8 000 Kč/měsíčně
30. **Při jaké ceně by podle vás CV byl příliš levný na to, aby mohl být kvalitní?**
- pokud by stál méně než 500 Kč/měsíčně
31. **Při jaké ceně by podle vás CV byl už drahý, ale ještě byste byli ochotni zvažovat jeho koupi?**
- do 7 000 Kč/měsíčně
  - do 10 000 Kč/měsíčně
  - při účtování pořizovacího poplatku
32. **Při jaké ceně by podle vás byl CV výhodná koupě?**
- aktuální cena členství v Otevřených městech
  - 4 000 Kč/měsíčně
  - 5 000 Kč/ročně

Cílové skupiny a jejich potřeby

Finanční expert obce

Cíl: Cityvizor používá jako nástroj pro analýzu financí obce

- přehledná data
- zrychlení přípravy rozpočtu
- efektivita využívání prostředků
- silnější vyjednávací pozice s dodavateli

“Aplikace CityVizor velmi přehledně zobrazuje všechny základní ekonomické informace o městě, které jsou doplněné o dokumenty z elektronické úřední desky a smlouvy zveřejněné v Registru smluv. Důležitým podkladem jsou data z interních systémů města.”

Ing. Kamil Válek, tajemník městského úřadu Uherský Brod

Zastupitel, politik a ostatní zaměstnanci obce

Cíl: Cityvizor je pro ně nástrojem pro jednoduchou orientaci ve financích obce a také pro komunikaci dosažených výsledků občanům.

- rychlý a srozumitelný přehled
- dostupnost on-line 24/7
- kvalitnější rozhodování podložené daty
- zvýšení politického kreditu a důvěryhodnosti

“Cityvizor používám jako svůj pracovní nástroj, šetří mi čas. Když si chci zkontrolovat, kolik platíme třeba za tisk nebo kolik jsme utratili za nějaké období, nemusím se nikde složitě doptávat. Ale vnímám jej i jako nástroj veřejné kontroly. Na základě tipu občana, který si všiml nepřiměřeně vysokých výdajů radnice za kávu, jsme nejen výrazně ušetřili, ale pořídili kvalitnější kávu.”

Štěpán Štrébl, místostarosta Prahy 3

Občan

Cíl: Cityvizor občanovi umožňuje porozumět řízení financí v jeho obci a poskytuje mu přístup k datům týkajícím se výdajů obce.

- porozumění financí obce, jak obec hospodaří, do čeho a kolik investuje
- možnost aktivně ovlivnit rozvoj a správu obce

Novinář, datový analytik

Cíl: Cityvizor je pro něj nástrojem pro náhled na finanční situaci obce a pro finanční analýzy obcí na území České republiky.

- důvěryhodný zdroj dat a jejich vizualizací
- informace o konkrétních projektech obce, jejich finančním plánu a hospodaření

Cíl projektu

Aplikaci ke své práci a zveřejňování svých dat využívá polovina obcí s rozšířenou působností, a to plně automatizovanou formou pomocí automatického exportu dat ze všech účetních systémů a na to navazující automatický import do CityVizoru.

CityVizor je praktickým nástrojem pro zastupitele i zaměstnance obce, stejně jako pro širokou veřejnost. Na základě provedeného výzkumu jsme si potvrdili několik hlavních bodů, vycházejících z původní strategie:

1. **Zviditelnění a zatraktivnění aplikace pro zapojení mnohem většího počtu obcí** za pomoci podpůrného týmu, který zajistí soustavný kontakt s obcemi tak, aby produkt představoval, vysvětloval jeho hlavní funkce, odstraňoval překážky pro použití CityVizoru, které obce buď mají nebo si je pouze představují. Cílem je pomoci obcím CityVizor nejen adoptovat, ale také sbírat a zpracovávat zpětnou vazbu o problémech a technických či marketingových překážkách, které je potřeba vyřešit.
2. Kvalitní **komunikační strategie**, včetně zajištění kvalitních informačně-propagačních materiálů a ucelených metodických návodů (digitální letáky, příručky ke stažení, prezentace, videa).
3. **Analýza konkurence** oproti klikacím rozpočtům, kdy je nezbytně nutné maximálně zjednodušit napojení účetního systému dané obce, neboť vyexportovaná data z účetního systému dané obce jsou podmínkou nutnou k využití dat ve CityVizoru. Ze závěrů této analýzy se lze inspirovat pro vylepšení Cityvizoru a dále najít argumenty, v čem je lepší, a zvýšit tak možnosti pro praktické využití pro obce.
4. **Analýza aktuálních potřeb obcí**, které se mohou lišit, např. z hlediska jejich velikosti apod. a další **vývoj aplikace na základě zjištěných preferencí**.
5. **Zájem občanů** na základě dlouhodobé propagace na straně zapojených obcí a propagace Otevřených měst a Cityvizoru jako nástroje k nahlédnutí na financování obce.

Řešení

Skutečně transparentní zdroj dat, který vychází z otevřených dat o hospodaření měst a obcí. Tato data umí zveřejňovat srozumitelně a v souvislostech.

Uživatelsky přívětivá forma, kdy je vše zobrazeno přehledně a formulováno tak, aby byly informace přístupné a srozumitelné pro každého.

Informace o rozpočtu obce a jeho průběžném plnění, informace z úřední desky i z Registru smluv **na jednom místě**.

Srozumitelná data o hospodaření obce jsou k dispozici **24 hodin denně** (okamžitě), což může zastupitelům usnadnit rozhodování, vyhodnocování a řízení obce a kraje.

Spolehlivý přehled a rozdělení výdajů a příjmů do kategorií podle projektů a investičních akcí pomáhá rychlejší orientaci. Navíc lze sledovat i průběžné plnění a financování těchto akcí.

Cityvizor zobrazuje příjmy a výdaje **do detailu každé faktury** a věrně tak odráží skutečnost. **Náhled na faktury**, které byly obcím proplaceny v konkrétním měsíci vybraného roku, lze tak jednoduše zjistit, komu tento rok obec vyplatila kolik peněz.

Kompletní informace ke každé položce díky možnosti náhledu na detail investiční akce, kde lze najít vše o jejím financování včetně seznamu dodavatelů a faktur, které jim byly proplaceny. Náhled na financování dané akce v minulých letech.

Zobrazení historických dat, kdy Cityvizor zobrazuje vývoj rozpočtů v minulosti. Lze se tak podívat, jak obec hospodařila v předchozích letech.

Jednoduché tabulky a grafy poskytují **srozumitelný přehled o rozpočtu** obce. Všechny vizualizace dat je možné využívat pro prezentaci činnosti obce a jejího hospodaření.

Původně byla vyvinuta pracovníky Ministerstva financí ČR a její infrastrukturu a rozvoj zajišťují neziskové organizace. Jejich tým **průběžně zpracovává zpětnou vazbu a vyvíjí nové funkce** tak, aby aplikace přinesla ještě více užtku.

Aplikace Cityvizor je **upravitelná přesně podle potřeb konkrétní obce**, aby se s ní pracovalo co nejlépe.

Obec **může ušetřit za licence** pro přístup do informačního systému. Zaměstnancům obce bude většinou jako jediný nástroj stačit Cityvizor.

Není třeba projít složitým školením. Aplikaci je možné začít používat hned po importu dat obce, ale poskytujeme i zaškolení a veškerou potřebnou podporu.

Poděkování

Provozovatelem projektu je nezisková organizace [Otevřená města](#), spolek obcí, které chtějí být otevřené vůči svým občanům. Jejich cílem je především pomáhat s řešením společných problémů obcí a prostřednictvím spolupráce šetřit jejich čas i peníze.

Partnerem projektu je [Česko.Digital](#), komunita expertních dobrovolníků napříč obory, kteří pracují na veřejně prospěšných projektech. Chtějí tak ve svém volném čase pomáhat státu i nestátním organizacím dělat Česko lepším místem k životu

Společně se snažíme zpřístupnit každému přehledně a srozumitelně všechny důležité informace o hospodaření obcí v ČR.

Děkujeme také všem ostatním, kdo se podíleli na projektu Cityvizor, a to od jeho vzniku, až dosud.